

PREVENCE A ŘEŠENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI ŽÁKŮ ŠKOLY A JEJICH PŘEDČASNÝCH ODCHODŮ ZE VZDĚLÁVÁNÍ

Školní neúspěšnost je chápána jako selhávání žáka v podmínkách školního vzdělávacího prostředí nejen špatným prospěchem, ale také vytvářením negativních psychických postojů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, k učitelům.

Školní neúspěšnost je odrazem individuální osobnosti žáka (nadání, charakteru, zájmu o učení, emotivnosti, motivace...), jeho výkonnosti ve škole a vlivem výchovy v rodině.

Způsoby vyhledávání žáků ohrožených školním neúspěchem:

- pedagogické pozorování žáka v hodině
- rozhovory se žákem, pedagogem, rodičem, spolupráce se zákonným zástupcem žáka
- ústní prověřování znalostí a dovedností, písemné zkoušky, srovnávací testy (včetně hodnocení a klasifikace)
- didaktické testy, portfolio žákovských prací, reflexe rozboru výsledků žákovy práce a hodnocení
- studium pedagogické dokumentace

Metody a formy práce při výuce žáků ohrožených školním neúspěchem:

- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací v konzultačních hodinách vyučujících i v rámci vyučovací hodiny
- doučování v konzultačních hodinách
- individuální práce s žákem
- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného rozsahu a obsahu učiva
 - zadání práce pro domácí přípravu
- možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole
- užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- u žáků se SVP používání kompenzačních pomůcek dle doporučení ŠPZ
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, domácí příprava aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu a lépe ho zvládnout

Individuální podpůrná opatření žáků ohrožených školním neúspěchem:

- ✓ Poskytnutí 1. stupně podpůrných opatření, která slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání žáka formou mírných úprav v režimu školní výuky a domácí přípravy; na úpravách vzdělávání se podílí především učitelé ve spolupráci s pracovníky poskytujícími poradenské služby ve škole (výchovný poradce, metodik prevence, školní

psycholog, školní speciální pedagog) a ve spolupráci se zákonnými zástupci. Podpora spočívá například v úpravě zasedacího pořádku, délky vyučovací jednotky, přestávek mezi hodinami, v plánování a organizaci využití času stráveného ve škole mimo vyučování a ve stanovení odlišných časových limitů pro práci žáka.

- ✓ U žáků zdravotně znevýhodněných je možné zohlednit absenci související se zdravotními komplikacemi a omezeními, příp. zpracování IVP ze zdravotních důvodů.
- ✓ Žáky sociálně znevýhodněné je potřeba více motivovat k učení, spolupracovat s rodinou, poskytnout přístup k internetu ve škole, popřípadě zapůjčit školní notebook, pracovat s klimatem třídy a začlenit tyto žáky do majoritního kolektivu.
- ✓ U žáků s odlišným mateřským jazykem záleží na míře osvojení českého jazyka. V případě, že má žák pouze základní znalost češtiny, je mu doporučeno přihlásit se do kurzu českého jazyka pro cizince, dále je vhodné mu nabídnout užší spolupráci se spolužákem z vyššího ročníku (např. stejné národnosti), který by mu pomohl seznámit se s chodem školy, a v rámci třídního kolektivu dbát na začlenění.

Postup práce s žáky ohrožených školním neúspěchem:

1) Třídní učitel či učitel jakéhokoliv předmětu v případě, že má podezření, že by žák mohl být ohrožen školním neúspěchem či předčasným odchodem ze vzdělávání, informuje neprodleně přes systém Edookit výchovného poradce, kde uvede počet zameškaných hodin za poslední měsíc, průměr známek při posledním hodnocení, hodnocení chování žáka na základě pozorování či rozhovoru, kázeňské přestupky apod.

2) Po vyhodnocení situace žáka ohroženého školním neúspěchem jsou po domluvě s třídním učitelem kontaktováni zákonní zástupci a informováni o postupu řešení školní neúspěšnosti.

3) Těmto žákům je posléze nabídnuta individuální pedagogicko-psychologická podpora, která má formu osobních setkání s výchovnou poradkyní/metodičkou prevence/školní psycholožkou. Dle povahy problému se dále odvíjí spolupráce s jednotlivými žáky.

4) Při dalším setkání s žákem společně zpracováváme tzv. individuální akční plán. Do jednoduchého záznamového listu zapisujeme tzv. body podpory, které by žákovi umožnily zvládnout nároky zvoleného učebního/studijního oboru. U výukových potíží mezi nejfrekventovanější body podpory patří zavedení pravidelné a systematické domácí přípravy, pravidelná docházka do školy, využívání doučování a konzultací, zaujetí aktivního postoje k výuce, využívání těch stylů a technik učení, které žákovi vyhovují, využívání opravných pokusů v případě neúspěchu, průběžné sledování prospěchu apod. V případě kázeňských problémů patří mezi body podpory např. vedení žáka ke změně postoje, podpora ke spolupráci s vyučujícími, nácvik regulace chování a jednání, nácvik komunikace v rámci třídního kolektivu apod. Individuální akční plán se snažíme zformulovat tak, aby vyhovoval aktuální situaci daného žáka, jeho potřebám, možnostem a také jeho rodinnému kontextu.

5) Počet setkání, během nichž společně vyhodnocujeme plnění akčního plánu, příp. ho obohacujeme o další body podpory, závisí jednak na úrovni motivace žáka ke změně, míře jeho aktivity a spolupráce a samozřejmě také na závažnosti řešeného tématu. V momentě, kdy se situace stabilizuje, žák zavedl podpůrná opatření, uvádí body podpory do praxe, je posilována jeho kompetence samostatnosti. Frekvence setkání se snižuje, příp. je spolupráce s žákem ukončena. Zároveň je žákovi nabídnuto v případě potřeby kdykoliv znovu využít služeb školního poradenského pracoviště. Naším cílem je dosáhnout toho, aby byl žák schopen na základě poskytnutého poradenství se dále podílet na řešení situace samostatně.

POSTUP PŘI ŘEŠENÍ ABSENCE U ŽÁKŮ

- Maximálně tolerovatelná výše absence u jednoho žáka za pololetí byla stanovena na 66 hodin (dva pracovní týdny). V případě opakované nemoci a doložení lékařského potvrzení/zprávy, bude další absence omluvena.
- Do výše uvedeného není zahrnuta opakovaná jednodenní absence typu nevolnost, migréna, rodinné důvody.
- V případě pravidelných jednodenních absencí (3 po sobě) bude žák i jeho zákonný zástupce upozorněn, že při další jednodenní/dvoudenní absenci bude vyžadováno potvrzení/zpráva lékaře.
- V případě dlouhodobých zdravotních problémů žáka je potřeba předem informovat třídního učitele žákem nebo zákonným zástupcem a doložit lékařskou zprávou.
- V případě, že žák přesáhne výši tolerované absence, je třídní učitel povinen zjistit příčinu absence, kontaktovat zákonné zástupce a v případě nezletilých žáků je pozvat k jednání do školy. Napsat zápis z jednání, kde uvede důvod absence podložený lékařskou zprávou či vyjádřením zákonného zástupce a upozorněním, že se absence promítne do výsledků vzdělávání (viz další bod). Kopii zápisu z jednání předat výchovné poradkyni nebo školní metodičce prevence.
- Dlouhodobá absence u žáka se musí projevit i v jeho hodnocení formou neklasifikace. Žák i zákonný zástupce musí vědět, že nedocházení do školy se nevyplácí! Proto zvažte, komu z žáků umožníte klasifikaci doplnit nebo opravit. Přístup ke všem žákům by měl být spravedlivý a objektivní.
- Třídní učitel by měl pravidelně vyhodnocovat docházku žáků ve třídě (cca po měsíci) a o případných problémech informovat výchovnou poradkyni nebo školní metodičku prevence, ostatní vyučující a vedení školy (např. na operativních poradách nebo prostřednictvím programu Edookit).
- Pozdní příchody do vyučování vyhodnotí třídní učitel a v případě odůvodnění typu zaspání, ujetí autobusu bude pozdní příchod považován za neomluvený a bude postupováno dle řádu školy
- V případě jakýchkoliv nejasností se obraťte na výchovnou poradkyni nebo školní metodičku prevence a problém konzultujte.

Zpracovaly:

Ing. Petra Drábková, školní metodička prevence

Mgr. Bohumila Sovová, výchovná poradkyně

Schválila: Mgr. Dagmar Smolková